

Täysistunto

Tiistai 8.12.2015 klo 14.00—4.12

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta sekä luonnonsuojelulain ja metsästyslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 82/2015 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 8/2015 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 8/2015 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

1.06 **Jari Leppä kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Näköjään nämä yksimieliset mietinnöt lisääntyvät, mitä pidemmälle ilta menee — hyvä niin. Tässä on siis, rouva puhemies, käsittelyssä vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annettava laki. Se pohjautuu EU-säädöksiin, ja samalla myös muutetaan luonnonsuojelulakia ja metsästyslakia muutamien pykälien osalta.

Valiokunta myös esittää tässä mietinnössään pykälätarkennuksia. Niistä on osa teknisiä, ja osa liittyy niihin painotuksiin, joita valiokunta on halunnut esille tuoda ja tekee niistä ehdotuksen. Vieraslajilaki on tärkeä laki: sillä ylläpidetään meidän eläinten terveyttä, kasvi-terveyttä, ruokaturvallisuutta, ja vieraslajit, niin kuin hyvin tiedetään, aiheuttavat myöskin erittäin merkittävää taloudellista haittaa, taloudellista vahinkoa, jopa kiinteistöjen arvon alentumista. Vieraslajit ovat myöskin erittäin suuri ja merkittävä tekijä alkuperäislajien sukupuuttoa aiheuttavana tekijänä.

Suomessa on tällä hetkellä vieraslajistrategia, joka on laadittu vuonna 2012. Vieraslajistrategian mukaan on 157 haittaa aiheuttavaa ja 123 tarkkailua vaativaa tai paikallisesti haitallista lajia, eli kysymyksessä on melko laaja lajikirjo. Valiokunta katsoo, että jo laajalle levinneiden haitallisten lajien haittojen vähentäminen on jälkikäteen yleensä vaikeaa tai mahdotonta ja se on myös kallista, ja siksi on oleellisen tärkeää, että ollaan ennakko-oliikkeella, jotta näiltä haitoilta voidaan välttyä.

Valiokunta pitää tarpeellisenä myöskin sitä, että me kansallisesti pystymme täydentämään tuota vieraslajiluetteloa, ja 11 §:ään sisältyy mahdollisuus valtioneuvoston asetuksella tätä luetteloa päivittää. Myöskin se mahdollisuus tänne sisältyy, että pystytään tekemään sitä lajiryhmätasolla. Valiokunta pitää välttämättömänä esimerkiksi sitä, että koirasuden, minkin ja supikoiran osalta selvitetään edellytykset määritellä lajit valtioneuvoston asetuksella kansallisesti merkityksellisiksi haittaa aiheuttaviksi vieraslajeiksi, koska näiden lajien aiheuttamat vahingot monimuotoisuudelle voivat Suomessa olla suuria.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 77/2015 vp

Valiokunta korostaa sitä, että kansallisesti erityisen haitallisten lajien osalta tulee lajikohtaisesti kyetä estämään haittoja kustannustehokkaalla tavalla, ja myöskin sitä korostetaan, että sen toimintamallin pitää olla juoheva ja sellainen, että viranomaisten välillä ei aiheudu tarpeetonta lausuntojen pyytämistä vaan viranomaiset keskenään sopivat asioista, jotta on mahdollisimman pitkälle yhtenäinen näkemys. Se on sitä tapaa, jota myöskin halutaan korostaa näiden säädösten yksinkertaistamisessa ja niin, että niissä on mahdollisimman vähän hallinnollista taakkaa.

Valiokunta myös haluaa erilaisia keinoja käyttäen, myöskin sellaisia poikkeuksellisia keinoja, joilla näitä vieraslajeja torjutaan: valonlähteitä, valaisimia, peilejä, häikäiseviä laitteita ja ääntä synnyttäviä laitteita ja niin edelleen, jotta tuo pyynti on mahdollisimman tehokasta. Samassa yhteydessä valiokunta pitää myös tärkeänä, että luonnonsuojelulain seuraavan uudistuksen yhteydessä saavutetaan tilanne, jossa haitallisten vieraslajien pyynti olisi aina sallittua uusilla luonnonsuojelualueilla ilman lupabyrokratiaa ja poistopyynti voitaisiin kieltää vain niissä poikkeustapauksissa, joissa alueen suojelutarve sitä erityisesti edellyttää.

Puhemies! Tämä mietintö on myöskin yksimielinen.

1.10 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Leppä tuossa käytti hyvän esittelypuheenvuoron. On tosiasia, että kun globalisaatio lisääntyy, tavaroiden ja ihmisten liikkuminen lisääntyy, niin vieraslajien maahantulo vääjäämättä helpottuu, ja siitä on tullut ikään kuin muoti-ilmiökin monien lajien kohdalla. Muuten, kun tässä joku takapenkistä sanoi, että siellä taitavat monenlaiset vieraslajit pitää puheenvuoroja, niin totean, että jättiläiskalmari ei ole vieraslajien listalla, (Naurua) ja aika pienikin tässä vielä ollaan, että ei siinä näkään mielessä mitään vaaraa. (Naurua)

Olemme sen sijaan tyytyväisiä siihen, että kansallisesti merkittävien haitallisten vieraslajien listaan nyt sitten koirasusi nostettiin — tai haluamme, että se asetuksella siihen nostetaan. Koko valiokunta oli tästä yksimielinen, sillä se on tärkeä asia sekä geneettisesti puhtaan susikannan kannalta että maaseudun asukkaiden kannalta siinä mielessä, että koirasusi ei pääsisi luontoon leviämään. Oli yllätys valiokunnalle kuulla, että Suomessa on hybridisusia, koirasusia, jo 1 000 kappaletta. Niistä tietenkin kasvatuksessa ja tarhoissa on valtaosa, mutta kun niitä on tällainen määrä, luontoon pääsyn riski on melkoisen suuri, ja itse asiassa myöskin tästä on tullut tällainen aivan vääränsuuntainen ilmiö, että aivan kuin ylpeillään ja kerskutaan sillä ja otetaan videokuvaa, miten niitä koirasusia sinne luontoon päästetään. Tämä ei ole tervettä käyttäytymistä, ja olen erittäin mielissäni siitä, että esimerkiksi filmiyhtiöt siirtyvät huskyjen käyttöön, pois koirasusista, ihan sen takia, että saamme tämän geneettisesti puhtaan susikannan sitten säilymään. Ja on tärkeää vielä huolehtia siitä, että...

Puhemies Maria Lohela: Aika on nyt täynnä.

...dna-tutkimuksilla ja geneettisen kannan avoimuudella (Puhemies koputtaa) saadaan selville, mitkä ovat oikeita susia.

1.12 Jari Myllykoski vas: Arvoisa rouva puhemies! Jatkan siitä, mihinkä edustaja Kalmari ajan loppumisen vuoksi koetti nopeasti kiteyttää. On tosi tärkeätä, että meillä on mahdollisuus geneettinen pohja arvioida, niin että jos me olemme susikannasta huolissamme,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 77/2015 vp

niin meidän pitää olla ensinnäkin huolissamme siitä, että se on susikanta. Eli tämä geneettinen puhtaus tulee pystyä turvaamaan tiukemmalla otteella niin, että meillä voidaan tehokkaammin ja oikeammin toteuttaa tätä vieraslajien, voisiko sanoa, ketjusta poistamista, koska kyllä se on ainakin minulle henkilökohtaisesti huomattavan tärkeä asia, että minä voin olla tietoinen siitä, että meillä on elinvoimainen susikanta, joka soveltuu suomalaiseen luontoon ja on osa tätä yhteiskuntaa. Se on yksi osa meidän luontoamme, ja sen pitää olla etunenässä.

Edustaja Leppä valiokunnan puheenjohtajana käytti erittäin hyvän puheenvuoron siitä, että meidän pitää uskaltaa katsoa tulevassa kansallispuistojen osalta sitä, että on mahdollisuus kieltää vieraslajien, voisiko sanoa, poistometsästys niiltä alueilta. Mutta tärkeintä on se, että meillä ei ole turhia esteitä turvata se, että kansallispuistoissa se meidän luonnollinen eläimistöme, joka kuuluu suomalaiseen luontoon, ei tulisi uhatuksi sen takia, että meillä on joku vieras nisäkäslaji, joka haittaa meidän lintujemme ja muitten nisäkkäitten olemassaoloa. Minun mielestäni parasta luonnonsuojelua on se, että me osaamme ja uskalamme olla kansallisesti siitä itsekkäitä, että meidän monimuotoinen luontomme ja luontoelementit eivät tule uhatuiksi vieraslajien toimesta.

1.14 Johanna Karimäki vihr: Arvoisa rouva puhemies! Tämä esitys on todella hyvä. On tärkeää torjua vieraslajeja ja edistää luonnon monimuotoisuutta. Nämä tulokaslajit, vieraslajit, syrjäyttävät alkuperäislajeja, ajavat ne jopa sukupuuttoon. Kurturuusu esimerkiksi tukahduttaa saariston herkkää kasvillisuutta. Meillä on jättiputki, espanjansirueta, paljon haitallisia lajeja, ja tuholaiset voivat hävittää metsiä. Myös Itämeren eliöstöä uhkaavat laivojen mukana ajautuvat vieraslajit.

Kun ympäristöjärjestöt ovat pitkään edellyttäneet vieraslajien tehokkaampaa torjuntaa, niin tämä lakiesitys on erittäin tervetullut. On tärkeää tehostaa ja parantaa vieraslajien torjuntaa, kuten tässä lakimuutoksessa ehdotetaan. Haluan myös muistuttaa eduskuntaa siitä, että luonnon monimuotoisuutta turvataan turvaamalla riittävät määrärahat luonnonsuojelualueiden hankintaan, jotta me saamme riittävän laajat suojelualueet, jotta ei synny eristäytyneitä mikropopulaatioita ja jotta lajien perimä pysyy hyvänä.

Muun muassa edustaja Myllykoski puhui susista, ja susi on todellakin osa Suomen luontoa. Suden hyvään perimään vaikuttaa myös se, että meillä on riittävän vahva ja eläväinen kanta, jotta syntyy elinkelpoisia, terveitä jälkeläisiä. Tässä kohtaa haluan muistuttaa myös siitä, että hallituksen myöntämät sudenkaatoluvat ovat aivan liikaa suden hyvän perimän jatkuvuuden ja lajin turvaamisen kannalta.

1.16 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Edellisen puheenvuoron pitäjän kanssa voisimme varmasti keskustella pitkäänkin näistä susiasioista tai petoasioista yleensä, mutta jos nyt keskitytään ihan tähän kyseiseen esitykseen näistä vieraslajeista. Eliikkä olen erittäin tyytyväinen siitä, että maa- ja metsätalousvaliokunta otti tässä esille tämän koirasusiasian. Se on nyt todellakin virallisesti tunnistettu Suomessa haitalliseksi vieraslajiksi. Mutta tänä vuonna tehdyssä Suomen susikannan hoitosuunnitelmassa on todettu, että koirasusien maahantuontia ja kasvatusta varten luodaan uutta lainsäädäntöä. On hyvä, että toimitaan nyt sitten tämän hoitosuunnitelman mukaisesti.

Maaseudun asukkailla on ihan tarpeeksi tekemistä ja kärsimystä nykyisten suurpetojen kanssa, myös susien. Uusien ja suomalaiselle luonnolle vieraitten lajien maahantuloa ei tarvitse sietää enää yhtään enempää, koirasusi kun ei edes pelkää ihmistä samalla tavalla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 77/2015 vp

kuin normaali susi luonnollisessa ympäristössään pelkää. Kyse on myös geneettiseltä perimältään puhtaan suomalaisen susikannan vaalimisesta. Huomaattehan, minä puhun suomalaisen suden puolesta: siitä, että on hyvä, että meillä on puhtaita suomalaisia susia. Mutta se siitä sitten, minun puheessani suomalaisten susien puolesta. (Naurua) Ehkä toisen keran jatkamme sitten enemmän tästä petokeskustelusta.

1.18 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa puhemies! Kannatan vahvasti tätä maa- ja metsätalousvaliokunnan yksimielistä mietintöä, siis yksimielistä mietintöä. Siinä todetaan muun muassa, että voimassa oleva lainsäädäntö on vieraslajien osalta hajanainen ja sisältää erityisesti riskinhallinnan suhteen selviä puutteita. Osa vieraslajeista menestyy niin hyvin uudessa ympäristössään, että ne aiheuttavat vakavia vahinkoja alkuperäislajeille, kuten tässä keskustelussa on todettu — ekosysteemeille, viljelykasveille ja metsätaloudelle — ja täten myös merkittävää taloudellista vahinkoa.

Valiokunta katsoi myös aivan oikein, että laajalle levinneiden haitallisten vieraslajien haittojen vähentäminen jälkikäteen on usein vaikeaa tai mahdotonta tai ainakin sen toiminnan kustannukset nousevat erittäin korkeiksi. Pidämme välttämättömänä, että esimerkiksi koirasuden, minkin ja supikoiran osalta selvitetään edellytykset määritellä lajit valtioneuvoston asetuksella kansallisesti merkitykselliseksi haittaa aiheuttaviksi vieraslajeiksi. Mietinnössä myös linjataan, että metsästyslakia tulisi muuttaa niin, että Suomen riistakeskuskella olisi jatkossa selkeä toimivalta myöntää lupa koiran ja suden risteymien luonnosta poistamiseen.

Tärkeä on myös valiokunnan linjaus supikoiran tehokkaan metsästyksen jatkamisen puolesta niin, että metsästyksessä voitaisiin käyttää apuna myös apuvälineitä, kuten valiokunnan puheenjohtaja omassa puheenvuorossaan totesi, esimerkiksi kohteita valaisevia laitteita. Myös valiokunnan esille nostama asia, vieraslajien torjunnan perustuminen pitkälti vapaaehtoistyölle ja arvonanto tälle vapaaehtoistyölle, on erittäin arvokas asia tuossa valiokunnan mietinnössä, ja sitä on syytä korostaa.

1.20 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Viljanen tässä edellä läheltä tulkoon vei sanat suustani. Olisin halunnut nostaa esille nimenomaan näitä metsästäjänäkökulmia tästä valiokunnan erinomaisesta mietinnöstä. On äärettömän tärkeää nyt ottaa huomioon se, mitä edustaja Viljanenkin puheenvuorossaan totesi, että metsästäämällä torjutaan näitä haitallisia vieraslajeja vapaaehtoistoimin, ja on erittäin tärkeää, että tätä toimintaa nyt kehitetään ja pidetään yllä metsästäjien motivaatiota toteuttaa tätä työtä. Ja nyt kun lähdetään sitten lakia ja tulevia asetuksia täytäntöön panemaan, niin täytyy huolehtia siitä, että meillä on riittävät resurssit siihen, että metsästäjien motivaatio tähän työhön säilyy nyt ja tulevaisuudessa.

Äärettömän tärkeä on myös se valiokunnan toteamus täällä mietinnössä, että minkki on nyt lisättävä sitten kansalliseen vieraslajiluetteloon. Ja myös tämä edeltävän puhujan esille nostama keinovalojen ja teknisten apuvälineiden käyttö on äärettömän tärkeä ja merkittävä parannus tähän nykytilaan, joka maassamme on vallinnut.

1.21 Reijo Hongisto ps: Arvoisa rouva puhemies! Haitalliset vieraslajit voivat aiheuttaa huomattavaa taloudellista haittaa esimerkiksi vaikuttamalla ihmisten, eläinten tai kasvien terveyteen. Vieraslajit ovat myös suurin alkuperäislajien sukupuuttoon aiheuttava tekijä — tämä on syytä pitää mielessä. Käsiteltävänä olevan lakiehdotuksen 11 §:n mukaan valtio-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 77/2015 vp

neuvoston asetuksella voidaan säätää muista kuin EU-luetteloon sisältyvistä kansallisesti merkittävistä vieraslajeista, joista Suomen oloissa saattaa aiheutua haittaa luonnon monimuotoisuudelle tai muuta vahinkoa luonnonvaraiselle eliöstölle taikka terveydelle taikka turvallisuudelle. Tätä vahinkoa saattaa syntyä, jos vieraslaji luontoon päästessään kykenee risteytymään Suomessa luonnonvaraisena esiintyvän lajin kanssa.

Esimerkki tällaisesta Suomen luonnossa olevasta vieraslajista on suden ja koiran risteymä, hybridi. Tämä laji kykenee lisääntymään suden ja koiran kanssa, ja selvää on, että suden kanssa risteytyessään hybridi periyttää osan itsestään suden jälkeläisiin. Näin luonnossa ollut puhdas susi synnyttää pentuja, jotka eivät enää ole puhtaita susia. Näin suteen on sekoittunut osa koiraa. Aidon, puhtaan suden säilyttäminen Suomen luonnossa edellyttää, että suden geeniperimää sekoittavia koiran geenejä omaavia eläimiä ei luonnossa esiinny. Tämän takia on erittäin tärkeää, että koirasudet poistetaan luonnostamme mahdollisimman tehokkaasti ja nopeasti, jotta minimoidaan niin sanotun ristisiitoksen mahdollisuus aitojen susien kanssa ja näin estetään vieraslajien leviäminen.

Arvoisa rouva puhemies! On ensiarvoisen tärkeää, että koirasusi otetaan valtioneuvoston asetukseen haitallisena vieraslajina. — Kiitoksia.

1.23 Pirkko Mattila ps: Arvoisa rouva puhemies! Niin, tässäkin on todellakin maa- ja metsätalousvaliokunnan yksimielinen mietintö, jonka puheenjohtaja ansiokkaasti esitteli. Olen tyytyväinen siitä, että tässä valiokunta jämerän lausunnon laati ja teki päätöksen 11 §:stä, jossa sitten nostettiin näitä asetuksenantovaltuuksia ja tuotiin se, että luettelointien täydentäminen on kansallisesti mahdollista. Mutta tässä mietinnössä erittäin upeasti on kirjoitettu se, että viranomaiset sopivat keskenään asioista. Eli tässä on kyllä niin hyvin aukaistu se, mitä hallitusohjelmassakin on kirjoitettu, että sovimme asioista. Pääsemme sopimalla eteenpäin ilman valitusteitä, ja olen aivan varma, että tästä tulee uutta potentiaalia kaikenlaiseen yhteiskunnalliseen toimintaan, viranomaistoimintaan, joka vaikuttaa sitten elinkeinoelämään. Tässä tapauksessa nyt on nostettu esiin myös metsästäjät, jotka vapaaehtoistoimin sitten myös näitä kantoja hoitavat.

Salissa on sitten keskusteltu myös luonnon monimuotoisuuden vaalimisesta ja myös luonnonpuistoista kannettu huolta. Hallitusohjelmaanhan on kirjattu, että Suomeen perustetaan kansallispuisto vuonna 2017, kun Suomi täyttää 100 vuotta. Se on hienoa se.

No mitä tähän susikantaan tulee, niin tulee tällainen kysymys mieleen, että olisiko-han meillä Suomessa susikantaa ilman Venäjää.

1.25 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa rouva puhemies! Tämähän onneksi tässä vaiheessa iltaa on täysin yksimielinen esitys, mistä täällä nyt keskustelemme. Itsekin valiokunnan jäsenenä olen täysin tämän yksimielisen esityksen takana, totta kai.

Haluan kuitenkin tuoda esille sen, mistä tässä lainsäädännössä oikeastaan on kyse ja mikä on se keskeisin ongelma. Se keskeisin asia ei kuitenkaan valiokunnankaan mielestä eikä asiantuntijakuulemisten perusteella ole hybridi, josta kyllä suden ja koiran risteymää enemmän tulee mieleen auto, joka käyttää sekä sähköä että bensiiniä vuorotellen. (Naurua) Alkuperäinen lain tarkoitus ja valiokunnankin mietinnön tarkoitus on kai se, että nämä vieraslajit, joista luonnon monimuotoisuudelle haitallisimpia ovat esimerkiksi minkki ja supikoira ja kasvillisuuden puolelta vaikkapa lupiini ja vesirutto ja jättipalsami ja kurturuusu, ovat ne, jotka luonnon monimuotoisuutta uhkaavat kuitenkin tätä suden ja koiran risteymää enemmän tällä hetkellä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 77/2015 vp

Hyvä puoli asiassa on se, että se menee niin, että tätä kansallista lajilistaahan voidaan vaikka täydentääkin aina tarpeen tullen. En kuitenkaan usko, että jättikalmaria sinne tarvitsee lisätä. (Eduskunnasta: Vielä!) Se ei ainakaan toistaiseksi ole luonnon monimuotoisuudelle uhkaksi osoittautunut. (Naurua) Mutta minkki, supikoira ja tietyt kasvilajit, jotka ovat hyvin laajalti levinneitä ja joiden poistaminen on melkein pä mahdotonta, sitä monimuotoisuutta siellä uhkaavat.

1.26 Anne Kalmari kesk: Arvoisa rouva puhemies! Todellakin, kun vieraslajien torjunta on paljon helpompaa ja kustannustehokkaampaa silloin, kun niitä on tulossa, niin täytyy kiinnittää huomiota juuri siihen vaiheeseen. Siksi 11 §:ssä, mistä valiokunnan puheenjohtaja Leppä jo muutenkin mainitsi, on tosiaan näitä rajoitteita, miten voidaan kieltää, ettei saisi tarkoituksellisesti maahantuoda, pitää hallussa, kasvattaa, kuljettaa, saattaa markkinoille, välittää tai myydä tai muuten luovuttaa. Nimenomaan tässä on hyvin usein kyse myös esimerkiksi kasvien luvattomasta maahantuonnista.

Mutta sitten palaan vielä tähän koirasusiasiaan siltä osin, että olen mielissäni myös siitä asiasta, että valiokunnan mietinnössä toteamme, että säännöllinen ja kattava dna-näytteiden keruu ja nimenomaan verrokkikannan julkisuus, susikannan koon luotettava arviointi ja tutkimus ovat edellytyksiä sille, että ongelmat todetaan nopeasti, mikä siis mahdollistaa kustannustehokkaan reagoinnin. Nimenomaan tämä verrokkikannan julkisuus on asia, joka pitäisi nyt viedä maaliin asti. On tärkeää, että on vertaisarvion kohteena se verrokkikanta, mihin koirasusikantaa tai aitoa susikantaa verrataan, niin että turhat epäilykset siitä, mikä tämä alkuperäinen verrokkikanta on, häviävät. Normaali käytäntö tieteessä on se, että tiede on avointa ja uudestaan toistettavissa, ja en näe mitään syytä salailuun tai kähmintään tässä asiassa.

1.28 Ari Torniainen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tässä on käytetty hyviä puheenvuoroja nimenomaan koirasusista, supikoirasta ja minkistä, ja näiden kantaa ei saakaan päästää kasvamaan todellakaan. Supikoirakannan tehokas rajoittaminen on erityisen tärkeää esimerkiksi vaikkapa vesilintujen ja metsäkanalintujen tulevaisuuden kannalta. Myöskin erilaisten tautien leviämisen estämiseksi metsästäminen on todella tärkeää ja sitä tulee tehokkaasti toteuttaa.

Sitten haluaisin kiinnittää huomioita vielä yhteen asiaan, mitä täällä ei ole tullut keskustelussa esille. Se on se, että maa- ja metsätalousvaliokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että esimerkiksi laivaliikenteen kautta merikuljetuksissa erilaisia vieraslajeja voi levitä esimerkiksi laivojen painolastivesissä tai runkoon kiinnittymisen kautta merialueelta toiselle ja jopa tuonne meidän sisävesistöihimme. Siihen tulee kiinnittää huomiota, ja tähän asiaan on jo tulossa hallituksen esitys, joka on jo myöskin valiokuntakäsittelyssä. Se on erittäin hyvä asia, ja siihen tulee kiinnittää huomiota.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 82/2015 vp sisältyvien 1.-3. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.